

Vzdělávací program specializačního vzdělávání v oboru NUTRIČNÍ TERAPEUT - VÝŽIVA DOSPĚLÝCH A DĚTÍ

listopad 2019

1	Cíl specializačního vzdělávání.....	2
2	Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání.....	2
2.1	Vstupní podmínky.....	2
2.2	Průběh specializačního vzdělávání	2
3	Učební plán	3
3.1	Učební osnova základního modulu	4
3.2	Učební osnovy odborných modulů – povinné	7
3.2.1	Učební osnova odborného modulu 1	7
3.2.2	Učební osnova odborného modulu 2	10
3.2.3	Učební osnova odborného modulu 3	15
3.2.4	Učební osnova odborného modulu 4	18
4	Hodnocení účastníka vzdělávání v průběhu specializačního vzdělávání	19
5	Profil absolventa	19
5.1	Charakteristika profesních kompetencí, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost.....	20
6	Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť	20
6.1	Akreditovaná zařízení a pracoviště	21
7	Tabulka modulů	22
8	Seznam doporučených zdrojů	23

1 Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializačního vzdělávání v oboru **Výživa dospělých a dětí** je získání specializované způsobilosti s označením odbornosti **Klinický nutriční terapeut** osvojením si potřebných teoretických znalostí, praktických dovedností, návyků týmové spolupráce i schopnosti samostatného rozhodování pro činnosti stanovené platnými právními předpisy.

2 Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání

2.1 Vstupní podmínky

Podmínkou pro zařazení do specializačního vzdělávání v oboru **Výživa dospělých a dětí** je získání odborné způsobilosti k výkonu povolání nutriční terapeut podle zákona č. 96/2004 Sb. a v souladu s nařízením vlády č. 31/2010 Sb., o oborech specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí, ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti nařízení vlády č. 164/2018 Sb.

2.2 Průběh specializačního vzdělávání

Vzdělávací program uskutečňuje akreditované zařízení. Akreditovaným zařízením je poskytovatel zdravotních služeb, jiná právnická osoba nebo fyzická osoba, kterým ministerstvo udělilo akreditaci v souladu s § 45, odst. 1, písmeno a), zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Udělením akreditace se získává oprávnění k uskutečňování vzdělávacího programu nebo jeho části.

Vzdělávací program obsahuje celkem 560 hodin teoretického vzdělávání a praktické výuky. Praktická výuka tvoří alespoň 50 % celkového počtu hodin, včetně odborné praxe na pracovištích akreditovaného, ale i neakreditovaného zařízení v rozsahu stanoveném tímto vzdělávacím programem.

Vyučovací hodina teorie trvá 45 minut, vyučovací hodina odborné praxe trvá 60 minut. Požadavky vzdělávacího programu je možné splnit ve více zařízeních, pokud je nezajistí v celém rozsahu zařízení, kde účastník vzdělávání zahájil.

Vzdělávací program specializačního vzdělávání se skládá z modulů. Modulem se rozumí ucelená část vzdělávacího programu s počtem hodin, který je stanoven vzdělávacím programem jako minimální, přičemž uzavření každého modulu je zakončeno hodnocením úrovně dosažených výsledků vzdělávání.

Optimální doba specializačního vzdělávání je 18–24 měsíců, kterou lze prodloužit nebo zkrátit při zachování kvality vzdělávání a počtu hodin vzdělávacího programu. Část specializačního vzdělávání lze absolvovat distanční formou, např. formou e-learningu.

Účastník specializačního vzdělávání vede evidenci o průběhu specializačního vzdělávání v tzv. Logbooku (deníku, studijním průkazu), do něhož provádí školitel záznamy o provedených výkonech v rámci celé odborné praxe v neakreditovaném zařízení nebo na pracovišti akreditovaného zařízení, na kterém probíhá praktická část vzdělávacího programu. Záznamy do Logbooku provádí rovněž lektor pro teoretickou výuku.

Seznam a počet výkonů uvedených v kapitole 3.1 *Učební osnovy odborných modulů – povinné*, je stanoven jako minimální, avšak tak, aby účastník specializačního vzdělávání zvládl danou problematiku nejen po teoretické, ale i po praktické stránce.

Podmínkou pro přihlášení se k atestační zkoušce je

- získání počtu kreditů stanoveného tímto vzdělávacím programem,
- absolvování modulů, které jsou v tomto vzdělávacím programu označeny jako povinné, a
- prokázání výkonu povolání v oboru specializačního vzdělávání **výživa dospělých a dětí** v délce minimálně 1 roku z období posledních 6 let v rozsahu minimálně poloviny stanovené týdenní pracovní doby nebo minimálně 2 let z období posledních 6 let v rozsahu minimálně pětiny stanovené týdenní pracovní doby, a to pod odborným dohledem podle § 56 odst. 6 ve spojení s § 4 odst. 4 zákona č. 96/2004 Sb.

Podmínkou pro získání specializované způsobilosti v oboru **Výživa dospělých a dětí** je úspěšné ukončení specializačního vzdělávání atestační zkouškou.

3 Učební plán

Specializační vzdělávání v oboru NUTRIČNÍ TERAPEUT - VÝŽIVA DOSPĚLÝCH A DĚTÍ					
Kód	Typ	Název	Rozsah		
			Teorie (počet hodin)	Praxe (počet hodin)	
				NZ	AZ
ZM	P	Role specialisty v poskytování zdravotních služeb	40		
OM 1	P	Specializovaná nutriční péče	40		
	P	Odborná praxe na pracovišti nutriční péče (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)		80	
OM 2	P	Klinická výživa a specializovaná nutriční péče u dospělých	120		
	P	Odborná praxe v akreditovaném zařízení			80
OM 3	P	Klinická výživa a specializovaná nutriční péče u dětí	80		
	P	Odborná praxe v akreditovaném zařízení			80
OM 4	P	Odborná praxe v akreditovaném zařízení			40
			280	280	
Celkem 560 hodin					

ZM – základní modul, OM – odborný modul, NZ – neakreditované zařízení, AZ – akreditované zařízení

3.1 Učební osnova základního modulu

Základní modul - ZM		Role specialisty v poskytování zdravotních služeb
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	40 hodin teoretické výuky v rozsahu 5 dnů	
Počet kreditů	20	
Cíl	Vybavit účastníky studia znalostmi a dovednostmi z vybrané problematiky veřejného zdraví, řízení lidských zdrojů, ekonomiky a financování poskytovatelů zdravotních služeb, krizového managementu, řízení kvality a bezpečí, výzkumu, psychologických aspektů, prevence dopadů negativních faktorů fyzické a psychické zátěže a role školitele.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Vybraná problematika veřejného zdraví	Podpora zdraví a zdravotní politika. Národní strategie zdraví. Vymezení problematiky veřejného zdraví, determinanty zdraví a jejich aktuální situace v ČR, aktuální zdravotní politika v evropském kontextu.	3
Problematika závislostí	Přehled návykových látek a jejich vlastnosti, zdravotní a právní aspekty související se zneužíváním návykových látek.	3
Radiační ochrana pro obor Nutriční terapeut – výživa dospělých a dětí	Ionizující záření, jeho základní druhy a vlastnosti, nepříznivé účinky ionizujícího záření, radiační zátěž obyvatel, způsoby ochrany před ionizujícím zářením, zásady pro pobyt v prostorách se zdroji ionizujícího záření, legislativa v oblasti radiační ochrany, odpovědnosti při využívání zdrojů ionizujícího záření.	2
Lidské zdroje	Lidské zdroje, způsobilost k výkonu práce ve zdravotnictví, řízení lidských zdrojů, celoživotní vzdělávání, profesní etika.	1
Ekonomika a financování poskytovatelů zdravotních služeb	Ekonomika poskytovatele zdravotních služeb - obecná teorie systémů, ekonomika zdravotnictví, funkce státu. Zdravotní pojišťovny, funkce pojišťoven a úhradové mechanismy. Ekonomika poskytovatele zdravotních služeb, náklady, výnosy a hospodářský výsledek poskytovatele zdravotních služeb, kalkulace a rozpočty ve zdravotnictví, účetnictví a daňová evidence, mzdy a odměňování. Financování zdravotnictví. DRG a jiné systémy úhrad.	2
Krizový management ve	Mimořádné události a katastrofy. Krizová	3

zdravotnictví	přípravenost. Hromadný výskyt zasažených. Evakuace nemocnic. Ochrana obyvatelstva.	
Řízení kvality a bezpečí ve zdravotnictví	Systém řízení dokumentace, implementace ustanovení obecně platných právních předpisů a standardů kvality. Metody měření a hodnocení kvality – indikátory, audity. Příprava standardů specializovaných postupů. Využití dat o kvalitě. Certifikace, akreditace. Vyhodnocení rizik pochybení a návrh preventivních a nápravných opatření. Resortní bezpečnostní cíle.	5
Psychologické aspekty práce specialisty, komunikační dovednosti specialisty	Psychosociální dovednosti specialisty. Komunikace v týmu. Podpůrné techniky v komunikaci s problémovým pacientem, s agresivním pacientem, komunikace se znevýhodněnými pacienty (mentální nebo psychické postižení, autismus, handicap fyzický či smyslový, dlouhodobě nezaměstnaní, bezdomovci, apod.), komunikace s pacienty z jiných etnických skupin žijících na území ČR s ohledem na jejich zdravotní, sociální, náboženské, kulturní a společenské odlišnosti. Problematika týraných a zneužívaných osob (dětí, žen, mužů). Domácí násilí. Etický přístup k pacientům a jejich blízkým s ohledem na věk a charakter onemocnění. Identifikace faktorů ovlivňujících kvalitu života pacientů.	10
Prevence negativních dopadů psychické a fyzické zátěže související s výkonem zdravotnického povolání	Efektivní zvládání nadměrné psychické zátěže a prevence syndromu vyhoření. Prevence rizik nadměrné fyzické zátěže. Podpůrné techniky ke zvládání pracovní zátěže, interpersonální agrese, budování vztahů v zátěžových situacích, psychosociální hygiena zdravotnického pracovníka. Role PEER* podpory. Zvyšování kvality komunikačních dovedností, prevence závislostí, vliv stresu na naše tělo, péče o duševní zdraví v povolání s vysokou úrovní stresu, upevnění profesionálních kompetencí, podpora ve složitých pracovních situacích, sebereflexe, poznání vlastního stylu práce a možných slabých míst, supervize.	5
Metodologie výzkumu ve zdravotnictví	Charakteristika, specifika a význam výzkumu. Techniky výzkumu, výzkumný proces a jeho fáze, etapy výzkumné práce. Volba a způsob vyhledávání vhodných témat. Etika výzkumu.	3

* Nabízení a přijímání pomoci založené na sdíleném porozumění, respektu a vzájemném posílení mezi lidmi v podobných situacích (Meadová a kol., 2001). Peer = kolega, vrstevník, rovnocenný člověk.

	Prezentace výsledků, aplikace poznatků do praxe.	
Role školitele ve vzdělávání dospělých	Zásady vzdělávání dospělých, zvláštnosti ve vzdělávání dospělých, cíle, formy a metody výuky, role školitele v celoživotním vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků.	2
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba	1
Výsledky vzdělávání	Absolvent bude připraven: • orientovat se na podporu a udržování zdraví, prevenci, rehabilitaci, včetně ohledu na životní prostředí při poskytování zdravotních služeb a postupovat dle metod medicíny založené na důkazech, • vysvětlit rizika ionizujícího záření, jeho účinky na živý organismus, • popsat systém radiační ochrany, zásady pro uplatňování požadavků radiační ochrany a praktické metody ochrany, • vysvětlit zdravotní a právní aspekty související se zneužíváním návykových látek, • rozpoznat své postoje, přístupy, způsob komunikace při personální práci, při efektivním hospodaření a při zjišťování potřeb a přání pacientů a jejich rodin, • koordinovat práci členů týmu, • rozeznat a posoudit neetické chování spolupracovníků, • popsat nutnost vlastního odborného růstu a rozvoje, • objasnit význam a difference úhradových mechanismů, • uplatňovat postupy krizového managementu a podílet se na přechodu činnosti zdravotnického zařízení ze standardních podmínek do činností za podmínek nestandardních, • vysvětlit význam neustálé potřeby zvyšování kvality práce a spolupráce, • identifikovat existující rizika, vyhodnotit závažnost identifikovaných rizik, koordinovat činnost specifických týmů při řešení rizik, kontrolovat efektivnost nápravných opatření a řešit včas ty, které nedosahují očekávaných výsledků a odstraňovat potenciální rizika dříve, než způsobí škody, • dodržovat zásady prevence pochybení ve zdravotnické praxi, • uplatňovat vhodný přístup při komunikaci s problémovým pacientem a se znevýhodněným pacientem, • uplatňovat vhodné zásady komunikace s osobami týranými, zneužívanými, • zvládat multikulturní odlišnosti v péči o pacienty, • identifikovat faktory ovlivňující kvalitu života pacientů, • uplatňovat etický přístup k pacientům a jejich blízkým, • používat podpůrné techniky ke zvládnutí fyzické i psychické zátěže v povolání, • postupovat dle moderních a vědecky ověřených metod, podílet se na výzkumných šetřeních a projektech,	

	• odborně vést méně zkušené pracovníky svého oboru, personál způsobilý k výkonu povolání pod odborným dohledem nebo pod přímým vedením a účastníky studia specializačního vzdělávání v oboru v roli školitele, • dodržovat zásady ve vzdělávání dospělých, respektovat význam, zvláštnosti, cíle a role školitele.
Způsob ukončení modulu	Test/ústní zkouška.

3.2 Učební osnovy odborných modulů – povinné

3.2.1 Učební osnova odborného modulu 1

Odborný modul – OM 1	Specializovaná nutriční péče	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	40 hodin teoretické výuky v rozsahu 5 dnů 80 hodin odborné praxe v rozsahu 10 dnů na pracovišti nutriční péče (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	
Cíl	Získat znalosti z psychologie výživy, legislativy, hygieny a bezpečnosti výživy, ekonomiky, standardizace procesu nutriční péče, dietního systému a nutričního poradenství potřebné k poskytování specializované nutriční péče.	
TEORETICKÁ VÝUKA		
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Základy práva a legislativa poskytovatelů zdravotních a sociálních služeb	Obecně závazné předpisy ve zdravotnictví. Zdravotníci pracovníci a jiní odborní pracovníci ve zdravotnictví. Právní odpovědnost zdravotnických pracovníků. Správní řízení ve zdravotnictví. Potravinářská legislativa a zbožíznalství.	3
Psychologie výživy	Motivace související s výživou, motivační rozhovory. Porovnání medicínského a psychosociálního přístupu k pacientovi. Vedení klinického rozhovoru. Základní psychoterapeutické techniky v rámci individuální i skupinové edukace – kognitivně behaviorální přístup, self monitoring, mindful eating.	4
Hygiena a bezpečnost výživy	Definice pojmů. Zdroje biologických, chemických a fyzikálních nebezpečí ve stravovacích službách. Bezpečnost pro styk s potravinami a pokrmů. Kvalita a výroba potravin. Hodnocení rizik. Systémy HACCP ve stravovacích službách. Ověřování systémů kritických bodů. Standardizace stravovacích služeb. Správná	5

	výrobní a hygienická praxe ve stravovacích provozech. Platná legislativa ČR a EU vztahující se na stravovací služby.	
Ekonomika výživy	Stav úrovně výživy obyvatel ČR ve vztahu ke spotřebě potravin. Plánování výživy kolektivů i jednotlivců. Problematika režijních nákladů ve společném stravování. Výběrová řízení – legislativa. Metodika nutričního a nutričně ekonomického hodnocení potravin a pokrmů. Vznik nutričních a hmotnostních ztrát při skladování a technologickém zpracování potravin.	3
Standardizace nutriční péče	Obecné zásady tvorby standardů nutriční péče – posouzení nutričního stavu a určení nutričního problému, plán nutriční péče, monitoring a evaluace (hodnocení účinků nutriční intervence). Nastavení systému kontrolní činnosti s důrazem na transparentnost.	3
Dietní systém	Definice, porovnání jeho významu a změn během doby. Aktuální význam, úloha a uplatnění. Metody zpracování. Kompetence zpracovatelů. Specifikace obsahu. Zásady sestavování jídelních lístků pro jednotlivé skupiny pacientů/klientů dle věku a diagnózy. Uplatňování dietních systémů v zahraničí.	4
Plošný nutriční screening	Metodika tvorby screeningových dotazníků pro jednotlivé typy zařízení. Vyhodnocování získaných dat. Práce se získanými daty. Kompetence.	3
Nutriční tým	Definice nutričního týmu a jeho účel. Složení, úkoly a způsob práce.	2
Stupňovitá nutriční péče	Definice, hlavní úkoly a cíle.	2
Nutriční poradenství	Základy vedení zdravotnické dokumentace. Práce s informačními systémy určenými pro ambulance a poradny. Vybavení poradny. Evidence pacientů/klientů. Využití edukačních materiálů. Preventivní a akutní péče v nutriční poradně.	3
Neodkladná první pomoc	KPR – kardiopulmonální resuscitace, praktické nácviky.	4
Ukončení teoretické výuky	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	4
Výsledky vzdělávání	Absolvent bude připraven:	

	• dodržovat základy systému práva, především problematiky týkající se poskytování zdravotních služeb, • popsat a vysvětlit význam bezpečnosti potravin ve výživě, • uplatňovat zásady systému hodnocení rizik při poskytování stravování v rámci zdravotních a sociálních služeb, • používat základní komunikační algoritmy, které lze aplikovat v různých kontextech a situacích praxe nutričního terapeuta, • popsat vliv a podíl psychických faktorů na tělesných symptomech, • interpretovat ekonomické aspekty výživy člověka, • dodržovat zásady pro vypracování dietního systému a standardů nutriční péče, • implementovat výsledky práce nutričního týmu do každodenní praxe, • definovat úkoly a cíle stupňovité nutriční péče, • využívat výsledky nutričního plošného screeningu, • posoudit výživový stav pacienta/klienta a sestavit plán individuální nutriční péče, • používat odlišnosti v komunikaci při práci, ovládat komunikační techniky při edukaci, • vytvářet edukační materiály a provádět edukaci pacientů/klientů i osob o ně pečující v oblasti specializované nutriční péče.
ODBORNÁ PRAXE	
Odborný modul – OM 1	Odborná praxe na pracovišti nutriční péče (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
Typ modulu	povinný
Rozsah modulu	80 hodin odborné praxe v rozsahu 10 dnů
Seznam výkonů	Minimální počet výkonů
Vyhodnocení výsledků plošného nutričního screeningu a realizace příslušných opatření	10
Zhodnocení nutričního stavu pacienta/klienta, stanovení výživové potřeby	10
Vytvoření plánu specializované nutriční péče s ohledem na diagnózu, rizika malnutrice a délku hospitalizace	10
Tvorba edukačního plánu pro pacienta při propuštění do domácího prostředí	2
Edukace pacienta o způsobu výživy a jejím zajištění během hospitalizace a v domácí a následné péči	5
Práce s dokumentací a vedení záznamu o indikovaných nutričních opatřeních	2
Vedení klinického rozhovoru	2
Realizace poradenství s konkrétním pacientem/klientem v nutriční poradně, či specializované ambulanci	2
Práce s dietním systémem, jídelníčky, normami a propočty ve spolupráci se stravovacím provozem	5

Účast na výdeji stravy ve stravovacím provozu a podíl na ověřování systému kontroly rizik spojených s výrobou, skladováním potravin a expedicí pokrmů	4
Způsob ukončení modulu	Test, ústní zkouška, splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 1.

3.2.2 Učební osnova odborného modulu 2

Odborný modul – OM 2	Klinická výživa a specializovaná nutriční péče u dospělých	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	120 hodin teoretické výuky v rozsahu 15 dnů 80 hodin odborné praxe v rozsahu 10 dnů v akreditovaném zařízení (tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle § 45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	
Cíl	Získat znalosti z klinické výživy potřebné k poskytování specializované nutriční péče u dospělých.	
TEORETICKÁ VÝUKA		
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Fyziologie výživy, metabolismus, biochemie	Získ energie buňkou, metabolismus sacharidů, tuků, bílkovin, mitochondrie. Metabolismus vody a minerálních látek. Dusíková bilance, poruchy oxygenace. Acidobazický metabolismus. Klinická biochemie. Biochemické testy, interpretace jejich parametrů.	6
Změny metabolismu při hladovění	Změny metabolismu při prostém hladovění, metabolická reakce při stresovém hladovění. Základní metabolické hormony. Metabolické změny u jednotlivých substrátů. Mediátory metabolických změn. Hormonální a metabolické abnormality. Cytokiny a metabolické abnormality při onkologickém onemocnění. Poruchy acidobazické rovnováhy. Metabolická a respirační acidóza a alkalóza. Změny metabolismu glukózy a poruchy vstřebávání živin ve vyšším věku.	5
Malnutrice	Definice, rozdělení, klinický obraz, výskyt u jednotlivých onemocnění a věkových skupin. Energetická bilance. Důsledky a komplikace. Identifikace, možnosti a způsoby realimentačních nutričních postupů.	5
Vyšetření nutričního stavu	Nutriční anamnéza, hodnocení fyziologických funkcí, fyzikální vyšetření, antropometrické vyšetření, laboratorní vyšetření, nutriční indexy. Diagnostika a monitorování nutričního stavu. Záznam stravy, způsoby vyhodnocení. Vyšetření klinické a vyšetření ambulantní. Stanovení nutričního problému (diagnózy), cíle. Praktické	8

	nácviky.	
Stanovení energetické potřeby	Energetický výdej, definice a jeho stanovení měřením, propočtem. Energetická potřeba a její určení. Propočet energetických a biologických hodnot stravy u pacienta/ klienta. Monitoring a sledování trendu vývoje změn.	5
Specializované nutriční postupy v gastroenterologii	Etiologie, klinický obraz, diagnostika, průběh onemocnění, léčebné možnosti. Časné a pozdní komplikace. Nutriční postupy a opatření u jednotlivých onemocnění. Zásady dietních opatření při léčbě a prevenci. Výběr potravin. Doporučené technologické postupy. Perorální příjem, enterální výživa.	8
Specializovaný nutriční postup při onemocnění slinivky břišní	Etiologie, klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace. Jednotlivé stupně pankreatické diety, hlavní zásady pro akutní a chronickou formu. Umělá výživa a přechod na dietu. Problematika výživy u pacientů s cystickou fibrózou.	5
Specializované nutriční postupy při onemocnění ledvin, močových cest a u dialyzovaných pacientů	Etiologie, klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace a prevence u akutního a chronického selhání ledvin, nemoci glomerulů, nefrotického syndromu, zánětu ledvin a močových cest, ledvinových a močových kamenů. Nutriční postupy a opatření u jednotlivých renálních onemocnění. Nutriční postupy při hemodialýze, peritoneální dialýze a po transplantaci ledvin.	5
Specializované nutriční postupy při metabolickém syndromu, diabetu, obezitě, dyslipidemii	Etiologie, klinický obraz, diagnostika, léčba. Diabetes mellitus jako rizikový faktor. Poruchy metabolismu glukózy. Diabetická dyslipidemie. Základní diagnostické kritérium metabolického syndromu a jeho interpretace. Obezita a další rizika s ní spojená. Postupy při chirurgické léčbě obezity. Aktuální trendy diabetické stravy. Diety s doporučeným množstvím energie, sacharidů. Zastoupení potravin v jídelníčku diabetika a glykemický index. Výživová doporučení a postupy v léčbě. Využití EV a PV u pacienta s diabetem. Specifika dietní léčby u diabetiků v těhotenství. Preventivní programy.	6
Specializované nutriční postupy při vzácných metabolických poruchách	Definice, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace. Nastavení nutričních postupů u jednotlivých forem s ohledem na jejich specifika a omezení, případně vazbu na jiná onemocnění.	3
Specializované nutriční postupy v intenzivní péči	Diagnostika a monitorování nutričního stavu. Možnosti a způsoby zajištění adekvátní nutriční péče. Záznam stravy, způsoby vyhodnocení. Monitorování a propočet nutričních potřeb.	3

	Mezioborová spolupráce.	
Specializované nutriční postupy při neurologických onemocněních	Spektrum nutričně rizikových neurologických onemocnění. Diagnostika, léčebné možnosti, komplikace. Stanovení nutričních potřeb ve vazbě na diagnózu, délku hospitalizace, adaptaci organismu, rehabilitační a následnou péči. Význam a úloha mezioborová spolupráce.	5
Specializované nutriční postupy v chirurgii	Obecné zásady perioperační výživy. Akcelerovaná pooperační rehabilitace (Fast track). Výživa u pacientů po chirurgických výkonech na GIT. Zajištění výživy u pacientů po zákroku v oblasti krku a hlavy. Perioperační výživa v traumatologii. Postupy a doporučení u chirurgických výkonů mimo GIT. Včasné použití prostředků enterální klinické výživy. Realimentační nutriční postupy.	8
Výživa v psychiatrii	Vliv výživy na mentální stav pacientů/klientů. Alzheimerova nemoc a riziko malnutrice. Demence a etické aspekty nutriční terapie. Metabolismus u mentální anorexie a bulimie. Diskrepance mezi klinickým stavem a laboratorními nálezy u malnutrice z poruch příjmu potravy. Možnosti způsobu léčby a realimentace. Refeeding syndrom.	3
Enterální výživa a nutriční podpora	Definice, charakteristika, indikace, kontraindikace, komplikace, způsoby podání - aplikační systémy, sipping. Možnosti zajištění podávání enterální výživy za hospitalizace, v ambulantní péči a péči ve vlastním sociálním.	4
Parenterální výživa	Definice, charakteristika, rozdělení, indikace, kontraindikace a komplikace. Nutriční strategie zajištění parenterální výživy, požadavky a náklady na péči. Nutriční ambulance a domácí parenterální výživa.	2
Interakce léčiv a potravin	Polypragmazie, ovlivnění výživy léčivy, ovlivnění léčiv výživou. Interakce léčiv. Doplnky stravy.	2
Potravinové alergie a intolerance	Definice potravinové alergie. Definice potravinové intolerance. Charakteristika a léčebné možnosti. Výživa jako způsob potlačení symptomů či významná součást léčby. Rizika plynoucí z vyloučení skupiny potravin z jídelníčku. Imunopatologie potravinových alergií a histaminové intolerance.	4
Komunitní nutriční péče, výživa seniorů	Požadavky na nutriční péči o seniory, stanovení energetické potřeby, zastoupení živin, výběr potravin, tvorba jídelníčků. Etický a sociální aspekt nutriční terapie. Pravidla nutričních postupů léčebné výživy u seniora. Možnosti využití suplementace cestou enterální výživy,	10

	sippingu, modulárních dietetik, NGS (nasogastrická sonda), PEG (perkutánní endoskopická gastrostomie), PEJ (perkutánní endoskopická jejunostomie) a podmínky jejich preskripce.	
Nutriční péče u pacientů s onkologickým onemocněním	Typy nádorů, jejich chování a diagnostika. Protinádorová léčba, její typy dle cíle a léčebné metody. Nežádoucí účinky protinádorové léčby a možnosti jejich ovlivnění. Dietní opatření při nebo po léčbě nádorových onemocnění. Dietní úpravy při léčbě onkologických onemocnění. Rizika infekcí a dieta při neutropenii. Způsoby sledování a vyhodnocování stavu pacientů z hlediska možností vzniku komplikací a náhlých změn za hospitalizace a v ambulantní péči. Nastavení roviny spolupráce mezi nutričním terapeutem, pacientem/klientem a lékařem.	14
Alternativní výživa	Alternativní způsoby stravování, aktuální směry a jejich preference u pacientů. Vliv na zdravotní a nutriční stav pacienta. Rizika spojená s vybranými typy alternativního stravování (výživy).	3
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	6
Výsledky vzdělávání	Absolvent bude připraven: • aplikovat způsoby vyšetření nutričního stavu pacienta, • odebrat nutriční anamnézu a správně vyhodnotit, • orientovat se ve fyziologii výživy a metabolismu zdravého člověka, • vysvětlit metabolismus jednotlivých živin, • definovat příčiny metabolických změn a poruch vodního a minerálního hospodářství v důsledku nemoci, • vyhodnotit a interpretovat výsledky vyšetření nutričního stavu pacienta a navrhnout účinný režim nutričních postupů a péče, • vyhodnocovat individuální potřeby energie člověka, • stanovovat, měřit a propočítávat energetickou potřebu pacienta ve vazbě na diagnózu a její vliv na nutriční potřebu pacienta/klienta, • popsat diagnostiku, prevenci, léčebné a specializované nutriční postupy u jednotlivých onemocnění, • uplatňovat odlišnosti při tvorbě nutričních doporučení pro seniory, • popsat charakteristické požadavky na stravování onkologicky nemocných pacientů, orientovat se v rozdílech jednotlivých léčebných postupů a vlivu léčby na způsob výživy, • popsat odlišnosti při tvorbě nutričních doporučení u onkologicky nemocných a charakteristické požadavky na úpravu stravy při jednotlivých zdravotních komplikacích spojených s protinádorovou léčbou, • definovat veškeré dostupné prostředky enterální výživy, nutriční	

	podpory a parenterální výživy, popsat jejich význam a možnosti využití v cílené léčbě pacientů, • sestavovat jídelníčky pacientům dle nutričních požadavků, výběru potravin a technologické úpravy pokrmů u jednotlivých onemocnění a komplikací s nimi spojenými, • využívat systém monitorování a opakovaného sledování nutričního stavu člověka, • vytvářet edukační materiály, edukovat a vést pacienty/klienty během hospitalizace, v ambulantní péči a ve vlastním sociálním prostředí pacienta.
ODBORNÁ PRAXE	
Odborný modul – OM 2	Odborná praxe v akreditovaném zařízení (tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle § 45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
Typ modulu	povinný
Rozsah modulu	80 hodin v rozsahu 10 dnů
Seznam výkonů	Minimální počet výkonů
Zhodnocení výživového stavu pacienta na základě nutriční anamnézy, výsledků fyzikálního, antropometrického a laboratorního vyšetření a stanovení nutričního problému (diagnózu)	10
Zhodnocení rizika vzniku malnutrice	10
Vytvoření plánu specializované nutriční péče o pacienta s onemocněním vnitřních orgánů	5
Vytvoření plánu specializované nutriční péče o pacienta po chirurgickém výkonu s ohledem na charakter a místo zákroku	5
Posouzení nutriční potřeby a sestavení plánu nutriční péče u pacientů v těžkém stavu, provedení vyhodnocení somatických a nutričních rizik	5
Doporučení individuálního realimentačního postupu	5
Provedení individuálního propočtu nutričních potřeb dle stanovené diagnózy a jejich vyhodnocení s následnou dokumentací	10
Doporučení změny způsobu podávání výživy	2
Provedení propočtu enterální výživy a nutriční podpory	5
Doporučení doplňku stravy s přihlédnutím na druh onemocnění a věk pacienta/klienta	2
Zpracování edukačního materiálu pro konkrétního pacienta	2
Edukace konkrétního pacienta	5
Způsob ukončení modulu	Test, ústní zkouška, splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 2.

3.2.3 Učební osnova odborného modulu 3

Odborný modul – OM 3	Klinická výživa a specializovaná nutriční péče u dětí	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	80 hodin v rozsahu 10 dnů teoretické výuky 80 hodin v rozsahu 10 dnů odborné praxe v akreditovaném zařízení (tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle § 45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	
Cíl	Získat znalosti z klinické výživy potřebné k poskytování specializované nutriční péče u dětí.	
TEORETICKÁ VÝUKA		
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Růst a vývoj dítěte	Jednotlivé fáze vývoje a růstu jedince, doporučené výživové normy, ovlivnění výživou v pozitivním i negativním smyslu, nutriční programming, fyziologie metabolismu dítěte, výživa v dětském věku jako faktor ovlivňující výskyt zdravotních rizik v dospělosti.	5
Vyšetření a hodnocení nutričního stavu dětského pacienta	Nutriční screening. Nutriční anamnéza, hodnocení fyziologických funkcí, fyzikální vyšetření, hodnocení základních růstových parametrů, laboratorní vyšetření. Percentilové grafy. Diagnostika a monitorování nutričního stavu. Záznam stravy, způsoby vyhodnocení. Vyšetření klinické a vyšetření ambulantní. Praktické nácviky.	5
Výživa novorozence a kojence	Výživa v těhotenství. Výživa kojící ženy, kojení, kontraindikace kojení, tvorba mateřského mléka, druhy a složení mateřského mléka, kojení v praxi, umělá výživa v kojeneckém období – rozdělení, druhy. Schéma kojenecké výživy. Dostupné přípravky odpovídající legislativním normám ČR.	4
Výživa batolete	Přechod od kojenecké výživy, vnímání stravy a jejího příjmu z hlediska dítěte, strategie zavádění jednotlivých skupin potravin do jídelníčku dětí. Smíšená strava u dětí, výběr potravin, rizikové skupiny potravin a zdravotní rizika plynoucí ze způsobu stravování. Sociální faktor.	4
Výživa dítěte staršího věku	Optimální podíl živin na energetickém příjmu, nutriční potřeby jako nezbytný faktor pro intenzivní růst a vývoj dětského organismu. Potřeba tekutin. Vyvážená strava a plynulý příjem všech živin jako prevence pozdních komplikací. Komunikace s dětským pacientem.	4
Malnutrice v dětském věku	Primární a sekundární forma malnutrice. Druhy dětské malnutrice a jejich klasifikace. Výskyt	4

	u jednotlivých onemocnění a věkových skupin. Energetická bilance. Důsledky a komplikace. Možnosti a způsoby realimentačních postupů.	
Specializované nutriční postupy v dětské gastroenterologii	Etiologie, klinický obraz, diagnostika, průběh onemocnění, léčebné možnosti. Časně a pozdní komplikace. Nutriční postupy a opatření u jednotlivých onemocnění. Zásady dietních opatření při léčbě a prevenci. Výběr potravin. Doporučené technologické postupy. Perorální příjem, enterální výživa.	5
Specializované nutriční postupy u dětí při metabolických poruchách	Definice, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace. Nastavení nutričních postupů u jednotlivých forem s ohledem na jejich specifika a omezení, případně vazbu na jiná onemocnění.	4
Specializované nutriční postupy u dětí s diabetes mellitus (DM)	Etiologie, klinický obraz, diagnostika, léčba. DM jako rizikový faktor. Poruchy metabolismu glukózy. Aktuální trendy diabetické stravy. Diety s doporučeným množstvím energie, sacharidů. Výměnné (chlebové) jednotky a jejich použití. Aplikace a flexibilní režim dávkování inzulínu a nutriční strategie. Význam edukace. Výživová doporučení a postupy v léčbě. Úloha specializované ambulance a poradny.	5
Obezita v dětském věku	Obezita jako důsledek nežádoucího způsobu výživy. Obezita jako rizikový patologický faktor. Vyvážený příjem energie a doporučené zastoupení živin. Komplexní přístupy v prevenci, spolupráce s rodinou a vzdělávacími institucemi. Mezioborová spolupráce v léčbě obezity dětského pacienta.	4
Poruchy příjmu potravy (PPP)	Mentální anorexie (MA) a mentální bulimie (MB). Další formy PPP – přehled. Kritéria určení. Diagnostická kritéria. Role NT v multidisciplinárním týmu v terapii PPP. Možnosti způsobu léčby a realimentace. Nutriční strategie. Spolupráce se sociálním a rodinným prostředím.	4
Alternativní výživa	Alternativní způsoby stravování a jejich vliv na zdravotní a nutriční stav dětského pacienta. Rizika spojená s vybranými typy alternativního stravování (výživy).	2
Specializované nutriční postupy u dětí při onemocnění ledvin a močových cest	Etiologie, klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace a prevence u akutního a chronického selhání ledvin, zánětu ledvin a močových cest, ledvinových a močových kamenů. Nutriční postupy a opatření u jednotlivých renálních onemocnění.	3
Výživa dětí při onemocnění pankreatu	Etiologie, klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace. Pankreatická dieta. Umělá výživa a přechod na dietu. Problematika výživy	4

	u pacientů s cystickou fibrózou a charakteristické postupy zajištění nutriční péče.	
Nutriční péče u dětských pacientů s onkologickým onemocněním	Typy nádorů, jejich chování a diagnostika. Protinádorová léčba, její typy dle cíle a léčebné metody. Nežádoucí účinky protinádorové léčby a možnosti jejich ovlivnění. Dietní opatření při nebo po léčbě nádorových onemocnění. Dietní úpravy při léčbě onkologických onemocnění. Rizika infekcí a dieta při neutropenii. Způsoby sledování a vyhodnocování stavu dětských pacientů za hospitalizace a v ambulantní péči.	4
Specializované nutriční postupy v dětské chirurgii, výživa v pooperační péči	Obecné zásady perioperační výživy. Výživa po chirurgických výkonech na GIT. Zajištění výživy u dětských pacientů po zákroku v oblasti krku a hlavy. Perioperační výživa v traumatologii. Výživa u dětí s rozsáhlými poraněními kůže. Postupy a doporučení u chirurgických výkonů mimo GIT. Pooperační nutriční postupy a speciální postupy zajištění výživy dítěte.	5
Nemoci vyžadující speciální výživu	Výživa patologického novorozence. Dietoterapie při léčbě celiakie, fenylketonurie (PKU), potravinových alergií a dědičných metabolických poruch. Požadavky a zvýšené nároky na výživu stavů rozsáhlejších popálenin a traumat. Výživa a infekce. Fortifikace výživy. Doplnky stravy, potraviny pro zvláštní výživu a potraviny pro zvláštní lékařské účely, zásady jejich výběru pro použití.	5
Enterální a parenterální výživa	Příčina a způsob indikace, rozhodovací schéma pro enterální a parenterální výživu. Forma úplná a doplňková. Domácí enterální a parenterální výživa.	3
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	6
Výsledky vzdělávání	Absolvent bude připraven: • aplikovat způsoby vyšetření nutričního stavu dětského pacienta, • odebrat nutriční anamnézu a správně vyhodnotit, • popsat fyziologii metabolismu dítěte, • vyhodnotit a interpretovat výsledky vyšetření nutričního stavu a navrhnout účinný režim postupů a péče, • vyhodnotit individuální potřeby energie, • stanovovat a propočítávat energetickou potřebu ve vazbě na diagnózu a její vliv na nutriční potřebu dětského pacienta/klienta, • popsat diagnostiku, prevenci, léčebné a specializované nutriční postupy u jednotlivých onemocnění, • popsat odlišnosti při tvorbě nutričních doporučení u onkologicky nemocných dětí a charakteristické požadavky	

	na úpravu stravy, • definovat veškeré dostupné prostředky enterální výživy, nutriční podpory a parenterální výživy, popsat jejich význam a možnosti využití v cílené léčbě, • sestavit jídelníčky dle nutričních požadavků, výběru potravin a technologické úpravy pokrmů u jednotlivých onemocnění a komplikací s nimi spojenými, • využívat systém monitorování (opakovaného sledování nutričního stavu), hodnotit účinnost intervence, • vytvářet edukační materiály, edukovat dětského pacienta a jeho zákonného zástupce, • realizovat a rozvíjet preventivní péči.
ODBORNÁ PRAXE	
Odborný modul – OM 3	Odborná praxe v akreditovaném zařízení (tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle § 45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
Typ modulu	povinný
Rozsah modulu	80 hodin odborné praxe v rozsahu 10 dnů
Seznam výkonů	Minimální počet výkonů
Vyhodnocení výsledků plošného nutričního screeningu a realizace příslušných opatření	10
Zhodnocení výživového stavu dětského pacienta na základě nutriční anamnézy, výsledků fyzikálního vyšetření, růstových parametrů a laboratorního vyšetření	10
Zhodnocení rizika vzniku malnutrice	10
Posouzení nutričních potřeb a sestavení plánu nutriční péče konkrétního dětského pacienta včetně vyhodnocení somatických a nutričních rizik	10
Tvorba plánu specializované nutriční péče u dětského pacienta po chirurgickém výkonu s ohledem na charakter a místo zákroku	2
Doporučení individuálního realimentačního postupu	5
Zpracování edukačního materiálu pro konkrétního dětského pacienta	2
Komunikace s dětským pacientem a jeho zákonným zástupcem	2
Propočet záznamu příjmu stravy včetně doplňků stravy	5
Způsob ukončení modulu	Test, ústní zkouška, splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 3.

3.2.4 Učební osnova odborného modulu 4

Odborný modul – OM 4	Odborná praxe v akreditovaném zařízení (tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle § 45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
-----------------------------	--

Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	40 hodin v rozsahu 5 dnů	
Seznam výkonů	Minimální počet výkonů	
Odebrání nutriční anamnézy pacienta	10	
Vyhodnocení nutričního stavu pacientů s různými onemocněními	10	
Tvorba plánu specializované nutriční péče o pacienty s různými onemocněními	10	
Edukace pacienta o určené léčebné výživě před propuštěním do domácího prostředí	5	
Edukace pacienta o výživě při první návštěvě odborné ambulance, např. diabetologie, gastroenterologie, onkologie	3	
Propočet záznamu stravy s pomocí počítačového programu	2	
Způsob ukončení modulu	Splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 4.	

4 Hodnocení účastníka vzdělávání v průběhu specializačního vzdělávání

Lektor pro teoretickou výuku vypracovává studijní plán a plán plnění praktických výkonů, které má účastník specializačního vzdělávání v průběhu přípravy absolvovat a průběžně prověřuje jeho znalosti, vědomosti a dovednosti. Do Logbooku zapisuje ukončení každého modulu a termíny omluvené absence.

Odborná praxe na akreditovaných i neakreditovaných klinických pracovištích probíhá pod vedením přiděleného školitele, který je zaměstnancem daného pracoviště, má specializovanou způsobilost v oboru Výživa dospělých, Výživa dětí. Školitel pravidelně a průběžně prověřuje teoretické znalosti a praktické dovednosti účastníka specializačního vzdělávání a do Logbooku potvrzuje splnění předepsaných výkonů na pracovišti.

5 Profil absolventa

Absolvent specializačního vzdělávání v oboru Výživa dospělých a dětí bude připraven provádět, zajišťovat a koordinovat základní, specializovanou a vysoce specializovanou nutriční péči. Je oprávněn na základě vlastního posouzení a rozhodnutí, v souladu s platnou legislativou, zabezpečovat nutriční péči v rozsahu své specializované způsobilosti stanovené činnostmi, ke kterým je připraven na základě tohoto vzdělávacího programu a platné legislativy.

5.1 Charakteristika profesních kompetencí, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost

Nutriční terapeut po získání specializované způsobilosti vykonává činnosti podle § 14 vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, poskytuje a organizuje specifickou nutriční péči zaměřenou na uspokojování nutričních potřeb dospělých a dětských pacientů, a to její plánování, provádění a hodnocení v oboru specializace.

Přitom bez odborného dohledu a bez indikace zejména může:

1. připravovat informační materiály pro pacienty,
2. edukovat pacienty, případně jimi určené osoby ve speciálních dietách,
3. sledovat a vyhodnocovat stav pacientů z hlediska možnosti vzniku komplikací a náhlých příhod,
4. instruovat zdravotnické pracovníky v oblasti své specializace,
5. připravovat standardy specializovaných postupů v rozsahu své způsobilosti,
6. hodnotit kvalitu poskytované péče,
7. provádět výzkum zejména zaměřený na odhalení příčin nedostatků v poskytované péči, identifikovat činnosti péče vyžadující změnu v postupu a vytvářet podmínky pro aplikaci výsledků výzkumu do klinické praxe na vlastním pracovišti i v rámci oboru,
8. vést specializační vzdělávání v oboru své specializace,
9. sestavovat nutriční plány, stravovací pokyny a režimy pro výživu a léčebnou výživu dětí a dospělých podle potřeb všech věkových kategorií pro poskytovatele zdravotních služeb a zařízení sociálních služeb,
10. předávat informace zdravotnickým pracovníkům a pacientovi o zásadách správné a léčebné výživy,
11. komplexně vyhodnocovat nutriční stav dítěte i dospělých za pomoci laboratorních vyšetření, včetně specializovaných postupů a indirektní kalorimetrie,
12. doporučovat výživové doplňky podle individuálního stavu dítěte a jeho onemocnění,
13. doporučovat výživové doplňky a speciální formy výživy podle individuálního nutričního stavu dospělého a specifík dané věkové kategorie a onemocnění,
14. sledovat efekt stanovené nutriční podpory a doporučovat lékaři případné změny,
15. navrhnout léčebnou výživu pro dospělé,
16. posuzovat nutriční složení potravin určených pro jednotlivé skupiny obyvatelstva.

6 Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť

Vzdělávací instituce, poskytovatelé zdravotních služeb[†] a pracoviště zajišťující teoretickou výuku účastníků specializačního vzdělávání musí být akreditováno dle ustanovení § 45 zákona č. 96/2004 Sb. Akreditovaná zařízení musí účastníkovi zajistit absolvování specializačního vzdělávání dle tohoto vzdělávacího programu. Akreditované zařízení splňuje požadavky na personální zabezpečení a věcné a technické vybavení v souladu se zákonem č. 96/2004 Sb.

[†] viz zákon č. 372/2011 Sb.

6.1 Akreditovaná zařízení a pracoviště

Personální zabezpečení	• Školitelem se rozumí zaměstnanec akreditovaného i neakreditovaného zařízení ve smyslu zákona č. 96/2004 Sb., který průběžně prověřuje teoretické znalosti a praktické dovednosti účastníka vzdělávání a vypracovává studijní plán a plán plnění praktických výkonů. • Školitelem odborné praxe může být nutriční terapeut se specializovanou způsobilostí Výživa dospělých. • Školitelem/lektorem pro teoretickou část se rozumí zdravotnický nebo jiný odborný pracovník, který se podílí na výuce v teoretické části specializačního vzdělávání. • Školitelem/lektorem může být nutriční terapeut se specializovanou způsobilostí v oboru specializace nebo absolvent certifikovaného kurzu zaměřeného na daný obor a profesními zkušenostmi ve výkonu povolání v délce nejméně 3 roky. • Školitelem/lektorem může být lékař i lékař s atestací v oboru Klinická výživa. • Lektorem může být i další odborný pracovník s jinou kvalifikací (právník, inženýr atd.), která odpovídá zaměření vzdělávacího programu (předměty jako je ekonomika a financování, právní problematika, krizový management, organizace a řízení atd.).
Věcné a technické vybavení	Pro teoretickou část vzdělávacího programu: • standardně vybavená učebna s PC a dataprojektorem a s možností přístupu k internetu, • modely a simulátory potřebné k výuce praktických dovedností – modely a simulátory k výuce KPR u dospělých a dětí, které signalizují správnost postupu KPR, • přístup k odborné literatuře, včetně el. databází (zajištění vlastními prostředky nebo ve smluvním zařízení), možnosti podpory teoretické výuky pomocí e-learningu. Pro praktickou část vzdělávacího programu: • pracoviště pro výuku odborné praxe v akreditovaném zařízení je vybaveno dle platných právních předpisů upravujících věcné a technické vybavení.
Organizační a provozní požadavky	• Pro praktickou část vzdělávacího programu je podmínkou poskytování zdravotní péče dle oboru specializace.

7 Tabulka modulů

Specializační vzdělávání v oboru NUTRIČNÍ TERAPEUT - VÝŽIVA DOSPĚLÝCH A DĚTÍ				
Kód	Typ	Název	Rozsah	Počet kreditů
ZM	P	Role specialisty v poskytování zdravotních služeb	1 týden T – 40 hodin	20 (á 4 kredity/den)
OM 1	P	Specializovaná nutriční péče	1 týden T – 40 hodin	20 (á 4 kredity/den)
	P	Odborná praxe na pracovišti nutriční péče (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	2 týdny Pr – 80 hodin	10 (á 1 kredit/den)
OM 2	P	Klinická výživa a specializovaná nutriční péče u dospělých	3 týdny T – 120 hodin	60 (á 4 kredity/den)
	P	Odborná praxe v akreditovaném zařízení	2 týdny Pr – 80 hodin	30 (á 3 kredity/den)
OM 3	P	Klinická výživa a specializovaná nutriční péče u dětí	2 týdny T – 80 hodin	40 (á 4 kredity/den)
	P	Odborná praxe v akreditovaném zařízení	2 týdny Pr – 80 hodin	30 (á 3 kredity/den)
OM 4	P	Odborná praxe v akreditovaném zařízení	1 týden Pr AZ - 40 hodin	15 (á 3 kredity/den)
			T – teorie Σ 280 hodin Pr – praxe Σ 240 hod. Pr – AZ Σ 40 hodin	
			Celkem 560 hodin	240

Vysvětlivky: P – povinné, T - teorie, Pr – praxe, Pr AZ – praxe v akreditovaném zařízení

8 Seznam doporučených zdrojů

Doporučená literatura
Doporučená literatura základního modulu
BAUMRUKOVÁ, I. <i>Angličtina pro nutriční terapeutky</i> . Holešov: Tigris, 2016. 542 s. ISBN 978-80-7490-107-2.
BENEŠ, M. <i>Andragogika</i> . 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. 176 s. ISBN 978-80-247-4824-5.
HAŠKOVCOVÁ, H. <i>Lékařská etika</i> . 4. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Galén, 2015. 225 s. ISBN 978-80-7492-204-6.
HOLČÍK, J., P. KÁŇOVÁ a L. PRUDIL. <i>Systém péče o zdraví a zdravotnictví: východiska, základní pojmy a perspektivy</i> . 2. upr. vyd. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2015. 115 s. ISBN 978-80-7013-575-4.
JUŘENÍKOVÁ, P. <i>Zásady edukace v ošetrovatelské praxi</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 77 s. ISBN 978-80-247-2171-2.
KŘIVOHLAVÝ, J. <i>Psychologie zdraví</i> . 3. vyd. Praha: Portál, 2009. 279 s. ISBN 978-80-7367-568-4.
KŘIVOHLAVÝ, J. <i>Sestra a stres: příručka pro duševní pohodu</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 119 s. ISBN 978-80-247-3149-0.
MARKOVÁ, M. <i>Determinanty zdraví</i> . 1. vyd. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2012. 54 s. ISBN 978-80-7013-545-7.
MATOUŠEK, O. a kol. <i>Základy sociální práce</i> . 3. vyd. Praha: Portál, 2012. 309 s. ISBN 978-80-262-0211-0.
MILLER, W. R. a S. ROLLNICK. <i>Motivační rozhovory: příprava lidí ke změně závislého chování</i> . 1. vyd. v českém jazyce. Tišnov: Sdružení SCAN, 2003. 311 s. ISBN 80-86620-09-3.
MINIBERGEROVÁ, L. a K. JIČÍNSKÁ. <i>Vybrané kapitoly z psychologie pro zdravotnické pracovníky</i> . 1. vyd. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2010. 78 s. ISBN 978-80-7013-513-6.
PRUDIL, L. <i>Právo pro zdravotnické pracovníky</i> . 2. dopl. a upr. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 155 s. ISBN 978-80-7552-507-9.
SVOBODNÍK, P. <i>Management pro zdravotníky v kostce</i> . 1. vyd. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2009. 125 s. ISBN 978-80-7013-498-6.
ŠKRLA, P. a M. ŠKRLOVÁ. <i>Řízení rizik ve zdravotnických zařízeních</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2008. 199 s. ISBN 978-80-247-2616-8.
VENGLÁŘOVÁ, M. a kol. <i>Sestry v nouzi: syndrom vyhoření, mobbing, bossing</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 184 s. ISBN 978-80-247-3174-2.
ZACHAROVÁ, E. <i>Komunikace v ošetrovatelské praxi</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2016. 121 s. ISBN 978-80-271-0156-6.
ZACHAROVÁ, E. <i>Zdravotnická psychologie: teorie a praktická cvičení</i> . 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2017. 264 s. ISBN 978-80-271-0155-9.
ZLÁMAL, J. a kol. <i>Základy managementu pro posluchače zdravotnických oborů</i> . 1. vyd. Olomouc:

Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. 108 s. ISBN 978-80-7402-157-2.
Doporučená literatura odborných modulů 1 a 2
AYERS, S. a R. DE VISSER. <i>Psychologie v medicíně</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2015. 552 s. ISBN 978-80-247-5230-3.
BASS, S. <i>Celiakie: úspěšná léčba nesnášenlivosti lepku</i> . 1. české vyd. 1. Praha: Jan Vašut, 2013. 128 s. ISBN 978-80-7236-839-6.
BEŇO, I. <i>Náuka o výživě: fyziologická a léčebná výživa</i> . Martin: Osveta, 2008. 145 s. ISBN 978-80-8063-294-6.
ČERMÁKOVÁ, M. a I. ŠTĚPÁNOVÁ. <i>Klinická biochemie 1. díl</i> . 2. upr. vyd. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2010. 130 s. ISBN 978-80-7013-515-0.
DASTYCH, M. a kol. <i>Klinická biochemie: bakalářský obor Zdravotní laborant</i> . 3. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2015. 253 s. ISBN 978-80-210-7788-1.
DOSTÁLOVÁ, J. a P. KADLEC. <i>Potravinářské zbožíznalství: technologie potravin</i> . 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2014. 425 s. ISBN 978-80-7418-208-2.
DUYFF, R. L. <i>Academy of nutrition and dietetics complete food and nutrition guide</i> . 5th ed. Boston: Houghton Mifflin Harcourt, 2017. 802 s. ISBN 978-0-544-52058-5.
FRAŇKOVÁ, S. a V. DVOŘÁKOVÁ-JANŮ. <i>Psychologie výživy a sociální aspekty jídla</i> . 1. vyd. Praha: Karolinum, 2003. 256 s. ISBN 80-246-0548-1.
FRÜHAUF, P. a P. SZITÁNYI. <i>Výživa v pediatrii</i> . 1. vyd. Praha: Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, [2013]. 64 s. ISBN 978-80-87023-26-6.
FUCHS, M. a kol. <i>Potravinová alergie a intolerance</i> . 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2016. 447 s. ISBN 978-80-204-3757-0.
GROFOVÁ, Z. <i>Dieta pro vyšší věk</i> . 1. vyd. Praha: Forsapi, 2011. 167 s. ISBN 978-80-87250-11-2.
GROFOVÁ, Z. <i>Láková i chutná - úprava stravy u poruch polykání</i> . 1. vyd. Praha: Forsapi, 2018. 164 s. ISBN 978-80-87250-43-3.
HAINER, V. a kol. <i>Základy klinické obezitologie</i> . 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. 422 s. ISBN 978-80-247-3252-7.
HŘIVNOVÁ, M. <i>Základní aspekty výživy</i> . 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. 95 s. ISBN 978-80-244-4034-7.
<i>International dietetics and nutrition terminology (IDNT) reference manual: standardized language for the nutrition care process</i> . 4th ed. Chicago: Academy of Nutrition and Dietetics, 2013. 427 s. ISBN 978-0-88091-467-3.
KASPER, H. <i>Výživa v medicíně a dietetika</i> . 1. české vyd. Praha: Grada, 2015. 572 s. ISBN 978-80-247-4533-6. *
KLENER, P. a kol. <i>Vnitřní lékařství</i> . 4. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Galén, 2011. 1174 s. ISBN 978-80-7262-705-9.
KLIMEŠOVÁ, I. <i>Základy sportovní výživy</i> . 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015. 78 s. ISBN 978-80-244-4833-6.
KOHOUT, P. <i>Dokumentace a hodnocení nutričního stavu pacientů</i> . 1. vyd. v nakl. Forsapi. Praha: Forsapi, 2011. 57 s. ISBN 978-80-87250-12-9.
KOHOUT, P. a kol. <i>Vybrané kapitoly z klinické výživy II</i> . 1. vyd. Praha: Forsapi, 2016. 142 s. ISBN 978-80-87250-32-7.

KOHOUT, P. a E. KOTRLÍKOVÁ. <i>Základy klinické výživy</i> . 1. vyd. v nakl. Forsapi. Praha: Forsapi, 2009. 113 s. ISBN 978-80-87250-05-1.
KOHOUT, P. a J. PAVLÍČKOVÁ. <i>Celiakie: víte si rady s bezlepkovou dietou?</i> . 1. přeprac. vyd. Praha: Forsapi, 2010. 129 s. ISBN 978-80-87250-09-9.
KOHOUT, P., Z. RUŠAVÝ a Z. ŠERCLOVÁ. <i>Vybrané kapitoly z klinické výživy I</i> . 1. vyd. Praha: Forsapi, 2010. 184. ISBN 978-80-87250-08-2.
KOVÁŘŮ, D. a J. KNÁPKOVÁ. <i>Bezlepková a bezmléčná dieta</i> . 1. vyd. Brno: CPress, 2013. 119 s. ISBN 978-80-264-0185-8.
KRCH, F. D. <i>Bulimie: jak bojovat s přejídáním</i> . 3. dopl. a přeprac. vyd. Praha : Grada, 2008. 195 s. ISBN 978-80-247-2130-9.
KRCH, F. D. <i>Mentální anorexie</i> . 2. přeprac. vyd. Praha: Portál, 2010. 259 s. ISBN 978-80-7367-807-4.
KŘÍŽOVÁ, J. a kol. <i>Enterální a parenterální výživa</i> . 2. vyd. Praha: Mladá fronta, 2014. 141 s. ISBN 978-80-204-3326-8.
KUDLOVÁ, E. a kol. <i>Hygienu výživy a nutriční epidemiologie</i> . 1. vyd. Praha: Karolinum, 2009. 287 s. ISBN 978-80-246-1735-0.
MAHAN, L. K. a J. L. RAYMOND. <i>Krause's food & the nutrition care process</i> . 14th ed. St. Louis, Missouri: Elsevier, 2017. 1134 s. ISBN 978-0-323-34075-5.
NAVRÁTIL, L. a kol. <i>Vnitřní lékařství pro nelékařské zdravotnické obory</i> . 2. zcela přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2017. 559 s. ISBN 978-80-271-0210-5.
NAVRÁTILOVÁ, M., E. ČEŠKOVÁ a L. SOBOTKA. <i>Klinická výživa v psychiatrii: teoretické předpoklady, praktická doporučení, osobní zkušenosti</i> . 1. vyd. Praha: Maxdorf, 2000. 270 s. ISBN 80-85912-33-3.
PAPEŽOVÁ, H. a kol. <i>Anorexie, bulimie a psychogenní přejídání: interdisciplinární a transdiagnostický pohled</i> . 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2018. 607 s. ISBN 978-80-204-4904-7.
PELIKÁNOVÁ, T. a kol. <i>Praktická diabetologie</i> . 6. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Maxdorf, 2018. 814 s. ISBN 978-80-7345-559-0.
PERUŠIČOVÁ, J. <i>Diabetes mellitus: onemocnění celého organismu</i> . 1. vyd. Praha: Maxdorf, 2017. 200 s. ISBN 978-80-7345-512-5.
PUDA, R. <i>Potravinové tabulky výživových hodnot: tabulky pro pacienty s fenylketonurií (PKU) a jinými dědičnými metabolickými poruchami (DMP)</i> . [Praha]: Národní sdružení PKU a jiných DMP, 2012. 56 s. ISBN 978-80-260-3568-8.
SAIBERTOVÁ, S. <i>Vybrané kapitoly ošetrovatelství pro nutriční terapeutů</i> . 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2016. 155 s. ISBN 978-80-210-8155-0. *
SOUKUP, J. <i>Motivační rozhovory v praxi</i> . 1. vyd. Praha: Portál, 2014. 150 s. ISBN 978-80-262-0607-1.
STARNOVSKÁ, T. <i>Výživa hospitalizovaných pacientů/klientů: [pracovní postup]</i> . 1. vyd. Praha: Česká asociace sester, 2008. 40 s. ISBN 978-80-7262-596-3.
STRÁNSKÝ, M. a L. RYŠAVÁ. <i>Fyziologie a patofyziologie výživy</i> . 2. dopl. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2014. 273 s. ISBN 978-80-7394-478-0.
SVAČINA, Š. a kol. <i>Klinická dietologie</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2008. 381 s. ISBN 978-80-247-2256-6.

SVACHINA, Š., D. MÜLLEROVÁ a A. BRETŠNAJDROVÁ. <i>Dietologie pro lékaře, farmaceuty, zdravotní sestry a nutriční terapeuty</i>. 2. upr. vyd. Praha: Triton, 2013. 341 s. ISBN 978-80-7387-699-9.
SZITÁNYI, P. a kol. <i>Současné trendy v klinické výživě a intenzivní metabolické péči</i>. 1. vyd. Praha: Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, [2013]. 120 s. ISBN 978-80-87023-25-9.
ŠACHLOVÁ, M., M. TOMÍŠKA a O. SLÁMA. <i>Doporučené postupy: nutriční péče u pacientů v onkologické paliativní péči: stanovisko pracovní skupiny pro výživu České společnosti paliativní medicíny ČLS JEP</i>. 1. vyd. Praha: Ve spolupráci s časopisem Klinická onkologie vydalo nakl. Ambit Media, 2012. 21 s. ISBN 978-80-904596-5-6.
TEPLAN, V. a O. MENGEROVÁ. <i>Dieta a nutriční opatření u chorob ledvin a močových cest</i>. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2010. 353 s. ISBN 978-80-204-2208-8.
TLÁSKAL, P. a kol. <i>Výživa a potraviny pro zdraví</i>. Praha: Společnost pro výživu, 2016. 101 s. ISBN 978-80-906659-0-3.
URBÁNEK, L., P. URBÁNKOVÁ a J. MARKOVÁ. <i>Klinická výživa v současné praxi</i>. 2. upr. vyd. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2010. 97 s. ISBN 978-80-7013-525-9.
WIERDSMA, N., H. KRUIZENGA a R. STRATTON. <i>Dietetic pocket guide: adults</i>. Amsterdam: VU University Press, 2017. 288 s. ISBN 978-90-8659-754-3.
ZADÁK, Z. <i>Výživa v intenzivní péči</i>. 2. rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2008. 542 s. ISBN 978-80-247-2844-5.
ZACHAROVÁ, E. <i>Zdravotnická psychologie: teorie a praktická cvičení</i>. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2017. 264 s. ISBN 978-80-271-0155-9.
ZLATOHLÁVEK, L. a kol. <i>Klinická dietologie a výživa</i>. 1. vyd. Praha: Current Media, 2016. 422 s. ISBN 978-80-88129-03-5.
TOMÍŠKA, M. <i>Výživa onkologických pacientů</i>. 1. vyd. Mladá fronta, 2019. 743 s. ISBN 9788020440648.
Doporučená literatura odborného modulu 3
ČERNÁ, M. a J. KOLLÁROVÁ. <i>Laktační minimum pro pediatrii</i>. 1. vyd. Praha: Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, 2015. 86 s. ISBN 978-80-87023-47-1.
FENDRYCHOVÁ, J. a kol. <i>Vybrané kapitoly z ošetrovatelské péče v pediatrii. 2. část, Péče o novorozence</i>. 1. vyd. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2009. 133 s. ISBN 978-80-7013-489-4.
FENDRYCHOVÁ, J. a kol. <i>Péče o kriticky nemocné dítě</i>. 2. přeprac. a rozš. vyd. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2018. 420 s. ISBN 978-80-7013-592-1.
FRAŇKOVÁ, S. a kol. <i>Dítě s nadváhou a jeho problémy</i>. Praha: Portál, 2015. 254 s. ISBN 978-80-262-0797-9.
FRAŇKOVÁ, S., J. PAŘÍZKOVÁ a E. MALICHOVÁ. <i>Jídlo v životě dítěte a adolescenta: teorie, výzkum, praxe</i>. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2013. 302 s. ISBN 978-80-246-2247-7.
FRÜHAUF, P. a P. SZITÁNYI. <i>Výživa v pediatrii</i>. 1. vyd. Praha: Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, [2013]. 64 s. ISBN 978-80-87023-26-6.

GREGORA, M. a D. ZÁKOSTELECKÁ. <i>Jídelníček kojenců a malých dětí</i> . 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. 189 s. ISBN 978-80-247-4773-6.
ILKOVÁ, O., L. NEČASOVÁ a Z. DAŇKOVÁ. <i>Zdravá výživa malých dětí: od narození do 6 let</i> . 2. vyd. Praha: Portál, 2009. 191 s. ISBN 978-80-7367-625-4.
KASPER, H. <i>Výživa v medicíně a dietetika</i> . 1. české vyd. Praha: Grada, 2015. 572 s. ISBN 978-80-247-4533-6.
KEJVALOVÁ, L. <i>Výživa dětí od A do Z</i> . 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 2012. 157 s. ISBN 978-80-7429-256-9.
KLÍMA, J. a kol. <i>Pediatric pro nelékařské zdravotnické obory</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2016. 327 s. ISBN 978-80-247-5014-9.
KRCH, F. D. <i>Bulimie: jak bojovat s přejídáním</i> . 3. dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2008. 195 s. ISBN 978-80-247-2130-9.
KRCH, F. D. <i>Mentální anorexie</i> . 2. přeprac. vyd. Praha: Portál, 2010. 259 s. ISBN 978-80-7367-807-4.
KŘÍŽOVÁ, J. a kol. <i>Enterální a parenterální výživa</i> . 2. vyd. Praha: Mladá fronta, 2014. 141 s. ISBN 978-80-204-3326-8.
LEBL, J. a kol. <i>Klinická pediatrie</i> . 2. vyd. Praha: Galén, 2014. 698 s. ISBN 978-80-7492-131-5.
MUNTAU, A. <i>Pediatric</i> . 2. české vyd. Praha: Grada, 2014. 588 s. ISBN 978-80-247-4588-6.
NEVORAL, J. a kol. <i>Praktická pediatrická gastroenterologie, hepatologie a výživa</i> . 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2013. 677 s. ISBN 978-80-204-2863-9.
PAPEŽOVÁ, H. a kol. <i>Anorexie, bulimie a psychogenní přejídání: interdisciplinární a transdiagnostický pohled</i> . 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2018. 607 s. ISBN 978-80-204-4904-7.
PETROVÁ, J. a S. ŠMÍDOVÁ. <i>Základy výživy pro stravovací provozy: školní stravování, výživové normy (spotřební koš), dietní stravování ve školní jídelně, zásady správné výživy, výživa dětí, dospívajících, sportujících dětí a adolescentů, seniorů</i> . 1. vyd. Plzeň: Jídelny.cz, 2014. 307 s. ISBN 978-80-905557-0-9.
STOŽICKÝ, F. a kol. <i>Základy dětského lékařství</i> . 2. vyd. Praha: Karolinum, 2016. 459 s. ISBN 978-80-246-2997-1.
SVAČINA, Š., D. MÜLLEROVÁ a A. BRETŠNAJDROVÁ. <i>Dietologie pro lékaře, farmaceuty, zdravotní sestry a nutriční terapeuty</i> . 2. upr. vyd. Praha: Triton, 2013. 341 s. ISBN 978-80-7387-699-9.
ZLATOHLÁVEK, L. a kol. <i>Klinická dietologie a výživa</i> . 1. vyd. Praha: Current Media, 2016. 422 s. ISBN 978-80-88129-03-5.